

Työelämlainsäädäntö kaudella 2019-2024, mitä seuraavaksi?

Vasemmistoliiton eurovaaliehdokkaat

Susanna Salovaara

11.4.2024

FinUnions ry

- Toimisto perustettu Brysseliin 1995
- SAK:n ja STTK:n EU-edustusto
- Hallitus Pj Jarkko Eloranta, varapj Antti Palola, Pekka Ristelä, ja Maria Häggman
- Toimistossa kaksi työntekijää: johtaja Susanna Salovaara ja tiedottaja-assistentti Marie Sandberg-Chibani
- Asiantuntijat Suomessa – vahva yhteistyö heidän kanssaan
  - > vaikuttaminen sekä ETUC:ssa ja EU-jaostoissa Suomessa

Viestinnän kanavat

Verkkosivut (su/eng): www.finunions.org

[Facebook.com/finunions](https://www.facebook.com/finunions)

X [/finUnions](https://twitter.com/finUnions)

[Instagram.com/finunions](https://www.instagram.com/finunions)

YouTube-kanava

[Tilaa uutiskirje: finunions.org/tilaa-utiskirje](http://finunions.org/tilaa-utiskirje)

Ursula von der Leyenin komissio 2019-2024

Sosiaalisen Euroopan eteneminen

- Vähimmäispalkkadiirektiivi
- Palkka-avoimuusdirektiivi
- Työturvallisuuskokonaisuus (asbesti, lyijy, diisosiyaniitit)
- Alustataloustyöntekijöiden direktiivi
- Eurooppalainen yritysvastuudirektiivi
- Tasa-arvohankkeet
- Suositus sosiaalidialogin vahvistamisesta
- Suositus vähimmäistoimeentulosta

Viime hetken yritys:

- Eurooppalaiset yritysneuvostot (EWC)
- Suositus palkattomista harjoitteluista
- Direktiivi laadukkaista harjoittelupaikoista

(Direktiivi etätyöstä + oikeudesta irrottautua työstä)

Vähimmäispalkkadirektiivi

- Ei yhtenäistä eurooppalaista minimipalkkaa, vaan jokaisessa jäsenvaltiossa määrittäminen erikseen
- Kuudessa jäsenmaassa palkat määritellään sopimusmenettelyin – tämä säilytetään
- Suomalaisesta näkökulmasta tulos erinomainen – komissio pyrkii vahvistamaan neuvottelukulttuuria, sosiaalista dialogia ja ammattiyhdistysliikkeen asemaa
- Merkittävä EU-tasolla, koska kaikissa maissa ei virallista ”minimipalkkaa” ole ollut määriteltynä sitovasti, tulee vähentämään merkittävästi työssäkäyvien köyhyyttä
- Työehtosopimusjärjestelmän asemaa edistäviä elementtejä: Jäsenvaltioiden vahvistettava alakohtaisia ja toimialojen välisiä työehtosopimusneuvotteluja
- Jäsenvaltioiden, joissa alle 80% työvoimasta on suojattu työehtosopimuksilla, on laadittava toimintasuunnitelma kattavuuden lisäämiseksi asteittain -> raportointivelvollisuus!
- Ay-liike vs työntekijöiden edustus = merkittävä voitto, ”trade union” mainittiin tekstissä ensimmäisen kerran

Palkka-avoimuusdirektiivi

- Direktiivi koskee kaikenkokoisia työnantajia yksityisellä ja julkisella sektorilla. Palkkaeroja koskeva raportointivelvollisuus koskee kuitenkin vain vähintään sadan hengen työpaikkoja
- Raportointi: palkka-avoimuus toteuduttava yli 100 ihmistä työllistävissä yrityksissä -> palkkavertailu mahdollistettava saman yrityksen sisällä nimenomaan sukupuolieroina
- Jos palkkatiedoista käy ilmi sukupuolten palkkaero, joka on 5% tai enemmän, työnantajien on yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa tehtävä palkka-arviointi ja luotava toimintasuunnitelma sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi
- Palkkasyrjinnän todistustaakka työnantajalla
- Komission velvollisuus konsultoida tasa-arvoinstituuttia -> vertailukelpoisen datan luominen
- Yrityksille velvollisuuksia sukupuolineutraalien käytänteiden vahvistamiseen rekrytoinnissa ja palkkojen asettamisessa
- Työhaastattelussa ei saa kysyä nykyistä/ aiempia palkkoja
- Implementointiaika 3 vuotta

Alustataloustyöntekijöiden aseman parantamiseen tähtäävä direktiivi

- Lopullinen trilogitulokset äänestyksessä huhtikuun täysistunnossa
- EU-tason toimet tarvittavien sisämarkkinoiden reiluun toimivuuteen ja työntekijöiden vähimmäisturvan parantamisen vuoksi
- (Kriteeristö- indikaattorit), työsuhdeoletta, käänteinen todistustaakka, algoritmien johtaminen, itsensä työllistävien suojan tarve
- Luku työpaikan algoritmisen hallinnan osalta, joka vahvistaa täydellisen kiellon tietyille alueille, mm. työskentelevän psykologisesta tilasta, uskonnollisesta vakaumuksesta tai seksuaalisesta suuntauksesta, mutta myös hänen yksityisistä keskusteluistaan ja kaikista tiedoista, jotka ovat alustatyötehtävän ulkopuolella -> AINA ihmiskontakti, myös palkkauksessa & irtisanomisessa
- Tunnustaa myös ammattiliittojen roolin kaikilla alustatalouden osa-alueilla, mukaan lukien algoritmin hallintaan liittyvissä asioissa. Näitä määräyksiä vaadittiin heikentämään, mutta ne jäivät koskemattomiksi, vahvan tarve työehtosopimusneuvottelulle alustataloudessa.

Eurooppalainen yritysvastuudirektiivi

- Ay-liikkeelle tärkeä, jotta saadaan tunnustettu asema puolustaa työntekijöitä 3. maissa (Suomen vaatimuksesta poistettiin viitteet ryhmäkanteeseen)
- Yritystoiminnan vaikutukset ihmisoikeuksiin ja ympäristöön tytäryhtiöissään ja arvoketjuissaan. Mm. lapsityö, työvoiman hyväksikäyttö, ilmaston saastuttaminen ja ympäristöbiodiversiteetin menetys
- Yritysten määrä, jotka ovat EU:n yritysten huolellisuusvelvoitteiden (CSDDD) piirissä, on kutistunut lähes 70 prosenttia alkuperäisestä sopimuksesta, joka solmittiin joulukuussa 2023. (Eli nyt direktiivin piirissä on n. 0.05 prosenttia kaikista yrityksistä)

Eurooppalaiset yritysneuvostot

Ongelmia nykyisessä tilanteessa:

- Direktiivi ei varmista työntekijöille oikea-aikaisia tiedonsaamis- ja kuulemisoikeuksia.
- Kuuleminen tapahtuu usein liian myöhäisessä vaiheessa. Liiallinen salassapito on rajoittanut kuulemista- ja tiedottamista.
- Ongelmia on ilmennyt myös siinä, mitkä asiat katsotaan ylikansallisiksi ja miten asioiden vaikutukset tai mahdolliset vaikutukset arvioidaan.
- EWC-asioita koskevat sanktiot ovat puutteellisia Suomessa, ja pääsy oikeuteen on käytännössä erittäin vaikeaa

Mitä parlamentin versiossa:

- Sanktioiden puute/ vähäisyys
- Ei sisällä franchise-yrityksiä
- Vaatimus kahdesta kokouksesta vuodessa
- Problematiikka: uudelleenneuvotteluvelvoite(?)

Suositus sosiaalidialogin vahvistamisesta

- Tavoitteen edistää sosiaalista dialogia kaikilla tasoilla (EU/ kansallinen/ alueellinen)
- Positiivista:
  - Sitouttaa jäsenmaita tukemaan perusoikeuksia sekä järjestäytymisvapautta
  - Tukea sopimusneuvotteluihin
  - Mahdollisuus ESR:n rahoitukseen osapuolten toimintamahdollisuuksien parantamiseksi
  - Varmistaisi, että osapuolet tulevat kuulluksi ja että he saavat tarvittavaa tietoa. Tämä vahvistaisi mahdollisuuksia osallisuuteen päätöksentekoprosesseissa
  - Edistää sopimista ja mahdollisesti sopimusten kattavuutta
- Vähemmän hyvää:
  - Teksti ei anna konkretiaa siitä, miten sopimusosapuolten sopimukset tehdään oikeudellisesti sitoviksi
  - Tekstissä ei ole tarkennusta siitä, millaisessa suhteessa eri tasoilla tehdyt sopimukset ovat keskenään - esim. EU-tasolla sektoripohjaisten sopimusten viivyttämistä, koska komissio toivoo keskitettyjä sopimuksia ja toimii niiden suhteen hyvin mielivaltaisesti

Suositus vähimmäistoimeentulosta

- Köyhyyden estäminen ja kansalaisen toimeentulon turvaaminen
- Osana sosiaalisesti oikeudenmukaisempaa Eurooppaa
- Olennaista riittävä ja kattava sosiaaliturva palveluilla täydennettynä
- Toimeenpanotahojen yhteistyö, hallinnon sujuvuus, turvan täydentämisen mahdollisuus
- Vähimmäistoimeentulon päälle oltava mahdollisuus ansioturvaan
- Edetään järjestelmiä yhteensovittaen
- Seurannan kytkentä taloudelliseen ohjausjaksoon
- Indikaattorien toimivuus ja kehittäminen
- Suomessa sosiaaliturvakomitea (2020-2027) käsittelee sosiaaliturvan laajempaa uudistamista -> Suomi saanut moitteita heikon tason vuoksi

Sosiaalipartnerit agendalla

- UvdL syyskuun 2023 Unionin tila-
puheessa kutsui koolle
sosiaalipartnereiden
huippukokouksen Val Duchessessä
-> köyhyyden vastainen taistelu
-> sosiaalidialogin promoaminen
- La Hulpen sosiaalinen huippukokous
(BE-puheenjohtajakausi) Euroopan
sosiaalisen pilarin tulevaisuudesta

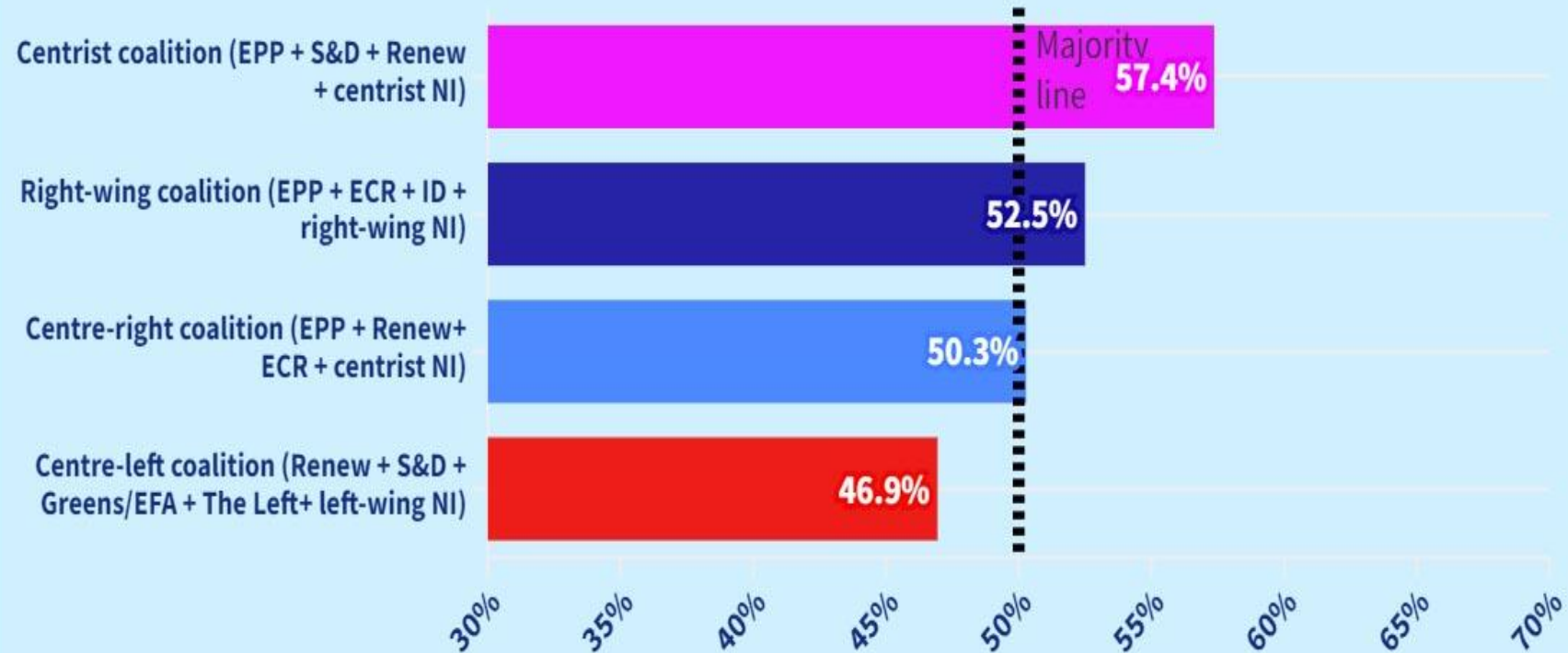

Sivuutetaanko vasemmisto(vihreät)?

Projected seats by coalitions after the European Parliament elections in 2024

Including potential recruitment of new parties

Note: Data elaborated in December 2023

ETUC – vaalimanifesti

1. Paremmat työpaikat ja toimeentulo

- EU:n on toimittava tehokkaasti työpaikkojen ja toimeentulon suojaamiseksi, eläkkeet mukaan lukien, ja puututtava päättäväisesti elinkustannuskriisiin.
  - On edistettävä palkankorotuksia ja tuettava tulojen ja työehtojen parantamista.
- Keinoja tähän olisivat palkkojen parantamista ja palkkaerojen kaventamista koskevat eurooppalaiset puitteet sekä entistä vahvemmat EU-tason toimet sukupuolten välisten palkkaerojen poistamiseksi.

2. Paremmat työehdot ja loppu epävarmoille työsuhteille

- Epävarmoista työpaikoista on päästävä eroon takaamalla lailla oikeus vakinaisiin työsuhteisiin ja kokoaikaiseen työhön.
- Palkattomat harjoittelut on kiellettävä. (Tällä hetkellä neuvoston suositus)
- Työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia työaikojen joustoihin on lisättävä ja työaikoja lyhennettävä.
- Etätyöntekijöiden oikeuksia on suojeltava muun muassa takaamalla oikeus olla tavoittamattomissa ja kieltämällä tunkeileva ja epäkunnioittava valvonta.

3.Tuki ammattiliitoille, työehtosopimusten neuvottelulle ja työmarkkinoiden vuoropuhelulle

- Ammattiyhdistysoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia on puolustettava ja vahvistettava muun muassa turvaamalla kaikille
- Oikeus järjestäytyä ja takaamalla ammattiliitoille pääsy työpaikoille.
- On myös turvattava oikeus neuvotella työehtosopimuksia ja lakko-oikeus.
- Työehtosopimusten kattavuutta on parannettava muun muassa täytäntöön panemalla vähimmäispalkkadirektiivi kunnianhimoisesti tavoitellen 80 prosentin kattavuutta.
- Myös palkka-avoimuusdirektiivi on täytäntöön pantava kunnianhimoisesti.
- Työpaikkademokratiaa on edistettävä ensi sijassa vahvistamalla työehtosopimusneuvotteluja sekä luomalla kattava EU:n viitekehys työntekijöiden tiedonsaannille, kuulemiselle ja osallistumiselle. (EWC)
- On suojeltava hyvin toimivia työehtosopimusjärjestelmiä.

4. Turvallinen työ

- Parannettava ja laajennettava EU:n työterveys- ja työturvallisuuslainsäädäntöä
- Tuettava aloitteita, joiden tavoitteena on nolla työpaikalla tapahtuvaa tai työn aiheuttamaa kuolemaa. Myös kotitaloustyöntekijöiden on oltava näissä toimissa mukana.
- Direktiivi psykososiaalisiin riskeihin
- Direktiivi työpaikalla tapahtuvaan häirintään.
- Direktiivi kuumassa työskentelystä
- Työntekijöiden ja ammattiliittojen oikeuksien varmistamiseen, työsuojelutarkastusten vahvistamiseen ja valitusmekanismien parantamiseen tarvitaan omat aloitteensa.
- Kaikki sukupuolittunut väkivalta työelämässä on lopetettava, mukaan lukien verkossa tapahtuva väkivalta.

5. Vyönkiristyspolitiikka hylättävä- talouden palveltava ihmisiä ja maapalloa

- Edistettävä **uutta talousmallia**, jonka keskiössä on reaalitalous, työpaikkojen luominen, ihmisarvoinen työ ja oikeudenmukaiseen progressiiviseen verotukseen perustuva uudelleenjako.
- Varmistettava talouspolitiikan sääntöjen uudistus siten, että EU:n finanssipoliittinen sopimus puretaan ja vakaus- ja kasvusopimus uudistetaan palvelemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin sisältyvien oikeuksien toteutumista.
- Jäsenmailla tulee olla **riittävä liikkumatila** rahoittaa investointinsa reilulle kaksois siirtymälle.
- Tarvitaan myös uusi rahoituskapasiteetti investoinneille, EU:n suvereniteettirahasto oikeudenmukaiselle sosioekonomiselle siirtymälle ja yhteisille hyödykkeille.
- Rahoitus-, energia- ja elintarvikemarkkinoita on säänneltävä ja keinottelu torjuttava.
- Kamppailtava veronkiertoa ja -välttelyä vastaan sekä varmistettava, että ylisuuria voittoja verotetaan.

6. Vahva elinkeinopolitiikka ja julkiset palvelut

- Tarvitaan vahvaa eurooppalaista elinkeinopolitiikkaa, joka edellyttää merkittäviä ja vaikuttavia julkisia ja yksityisiä investointeja tukemaan laadukkaita työpaikkoja ja sosiaalista edistystä.
- Turvattava universaalit ja oikeusperustaiset julkiset palvelut, mukaan lukien lastenhoito ja liikenne.
- Varmistettava, että oikeutta asianmukaiseen, ihmisarvoiseen ja kohtuuhintaiseen asumiseen kunnioitetaan. On turvattava laadukkaat palvelut ja palvelutyöntekijöille oikeus tällaisten laadukkaiden palvelujen tuottamiseen

7. Julkinen raha edistämään sosiaalista edistystä

- Julkisissa rahoituksissa ja yritystuissa on noudatettava vahvoja sosiaalisia, verotukseen liittyviä ja ympäristöä koskevia ehtoja.
  - EU:n julkisten hankintojen säännöt on uudistettava takaamaan, että julkinen raha menee työntekijöiden ja ammattiliittojen oikeuksia kunnioittaville toimijoille, jotka neuvottelevat liittojen kanssa ja joiden työntekijät ovat työehtosopimusten piirissä

8. Oikeudenmukaiset siirtymät varmistettava

- Turvattava oikeudenmukainen digitaalinen siirtymä, joka perustuu ihmiskeskeiseen digitalisaatioon ja tekoälyn tehokkaaseen sääntelyyn noudattaen EU-lainsäädäntöön sisältyvää "human in control" -periaatetta.
- Ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää oikeudenmukaista siirtymää. Tähän tarvitaan oikeudenmukaista siirtymää työelämässä koskeva direktiivi, joka varmistaa muutoksen ennakoinnin ja hallinnan ammattiliittojen osallistumisen ja työehtosopimusten neuvottelemisen kautta.
- Kaikenikäisillä tulee olla oikeus koulutukseen työajalla ilman kustannuksia työntekijälle.

9. Kamppailu sosiaalista polkumyyntiä ja petoksia vastaan

- Työmarkkinoiden välikäsien roolia on säänneltävä ja säädettävä EU:n kehyksestä rajoittamaan alihankintaa ja varmistamaan tilaajavastuu tuotantoketjuissa. (Oslo malli)
- Työvoiman liikkuvuuteen liittyvien sääntöjen toimeenpanoa on parannettava tehostamalla Euroopan työviranomaisen (ELA) toimintaa.

10 . Oikeudenmukainen ja oikeusperustainen tulokulma siirtolaisuuteen ja turvapaikkoihin

- On vahvistettava turvallisia, laillisia ja säännönmukaisia siirtolaisuuden reittejä sekä tehostettava siirtolaisten ja turvapaikanhakijoiden suojelua, oikeuksia ja tukea EU:ssa.
- On pelastettava ihmisiä Välimerellä ja EU:n ulkorajoilla muun muassa ottamalla uudelleen käyttöön EU:n etsintä- ja pelastuspalvelumekanismi.
- On hylättävä siirtolaisten EU:n ulkopuolella pitämiseen liittyvät monen- ja kahdenväliset sopimukset sellaisten maiden kanssa, jotka eivät noudata oikeusvaltioperiaatetta ja kunnioita ihmisoikeuksia

11. Euroopan edistyksellinen rooli maailmassa

- EU:n on toimittava maailmanlaajuisesti ja kauppapolitiikassaan omalle yhteiskuntamallillemme sopivalla tavalla edistäen rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja globaalia taloudellista oikeudenmukaisuutta.
- EU:n on toimittava Venäjän hyökkäyssodan lopettamiseksi Ukrainassa.

12. Oikeudenmukaisempi ja demokraattisempi Eurooppa

- EU:n perussopimukseen on liitettävä sosiaalisten oikeuksien lisäpöytäkirja, jonka takaamana työntekijöiden oikeudet ja sosiaali oikeudet ovat talouden vapauksiin nähden ensisijaisia.
- EU:n instituutioita on uudistettava sosiaalisemman ja demokraattisemman EU:n rakentamiseksi. ("Sosiaalisten aspektien tarkastaja")
- EU:n laajentumista on tuettava siltä pohjalta, että työntekijöiden oikeuksia ja sosiaali oikeuksia, työmarkkinoiden vuoropuhelua ja EU:n sosiaalisten asioiden lainsäädäntöä kunnioitetaan.

KIITOS! JA ONNEA MATKAAN!

+32 488 47 95 08

susanna.salovaara@finunions.org

